Deddf Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) 2024

2024 dsc 4

RHAN 5

ADOLYGIAD O WEITHREDIAD Y DDEDDF ETC. A DARPARIAETHAU CYFFREDINOL

PROSPECTIVE

Adolygiad o weithrediad y Ddeddf etc.

19 Adolygiad o weithrediad y Ddeddf etc. ar ôl etholiad cyffredinol 2026

(1) Rhaid i'r Llywydd gyflwyno cynnig sy'n cydymffurfio ag is-adran (2)—

(a) cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl cyfarfod cyntaf y Senedd yn dilyn yr etholiad cyffredinol cyntaf a gynhelir ar ôl 6 Ebrill 2026, a

(b) sut bynnag, yn ddim hwyrach na chwe mis ar ôl cyfarfod cyntaf y Senedd yn dilyn yr etholiad hwnnw.

(2) Rhaid i'r cynnig—

(a) cynnig bod y Senedd yn sefydlu pwyllgor at ddiben cynnal adolygiad o—

(i) gweithrediad ac effaith darpariaethau Deddf 2006 a gaiff eu diwygio, neu eu mewnosod yn y Ddeddf honno, gan Rannau 1 a 2 o'r Ddeddf hon (y Senedd a'i Haelodau, nifer Gweinidogion Cymru, a'r system bleidleisio mewn etholiadau cyffredinol etc.);

(ii) i ba raddau y mae elfennau democratiaeth iach yn bresennol yng Nghymru, a

(b) cynnig bod rhaid i adroddiad ar yr adolygiad fod wedi ei gwblhau gan y pwyllgor yn ddim hwyrach na deuddeg mis ar ôl cyfarfod cyntaf y Senedd yn dilyn yr etholiad cyffredinol cyntaf a gynhelir ar ôl 6 Ebrill 2026.

Statws Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) 2024, RHAN 5. (See end of Document for details)*

(3) Mae is-adran (4) yn gymwys os, yn dilyn adolygiad o unrhyw rai o'r materion a grybwyllir yn is-adran (2)(a) gan bwyllgor a sefydlir yn unol â chynnig a gyflwynir yn unol ag is-adran (1), y gosodir adroddiad ar yr adolygiad gerbron y Senedd gan y pwyllgor.

(4) Os yw'r is-adran hon yn gymwys, rhaid i Weinidogion Cymru osod gerbron y Senedd ddatganiad sy'n nodi ymateb Gweinidogion Cymru i'r adroddiad a grybwyllir yn is-adran (3).

Gwybodaeth Cychwyn

I1 A. 19 mewn grym ar 24.8.2024, gweler **a. 25(2)(d)**

Cyffredinol

20 Pŵer i wneud darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth drosiannol etc.

(1) Os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn briodol at ddibenion unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon neu unrhyw ddarpariaeth a wneir o dan y Ddeddf hon, o ganlyniad iddi neu er mwyn rhoi effaith lawn iddi, cânt, drwy reoliadau, wneud—

(a) darpariaeth atodol, darpariaeth ddeilliadol neu ddarpariaeth ganlyniadol;

(b) darpariaeth drosiannol, darpariaeth ddarfodol neu ddarpariaeth arbed.

(2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) diwygio, diddymu, dirymu neu addasu'r Ddeddf hon neu unrhyw ddeddfiad arall (pa bryd bynnag y caiff ei basio neu y'i gwneir).

Gwybodaeth Cychwyn

I2 A. 20 mewn grym ar 25.6.2024, gweler **a. 25(1)(c)**

PROSPECTIVE

21 Pŵer i osod terfynau gwariant ymgyrchoedd etholiadol y Senedd mewn cysylltiad ag adran 1 a Rhan 2

(1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau, mewn cysylltiad ag adran 1 a Rhan 2, ddiwygio paragraff 6 o Atodlen 9 i Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 (p. 41) (terfynau ar wariant ymgyrch) i osod y terfynau sy'n gymwys i wariant ymgyrch yr eir iddo gan neu ar ran plaid gofrestredig sy'n ymladd un neu ragor o etholaethau mewn etholiad cyffredinol.

(2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) bennu terfynau drwy gyfeirio at y naill neu'r llall neu'r ddau o'r canlynol—

(a) nifer yr etholaethau a ymleddir gan blaid mewn etholiad cyffredinol;

(b) nifer yr ymgeiswyr ar restr a gyflwynir gan blaid o dan adran 7 o Ddeddf 2006.

(3) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) wneud—

(a) darpariaeth atodol, darpariaeth ddeilliadol neu ddarpariaeth ganlyniadol;

***Statws** Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) 2024, RHAN 5. (See end of Document for details)*

(b) darpariaeth drosiannol, darpariaeth ddarfodol neu ddarpariaeth arbed,

a chaiff darpariaeth o'r fath ddiwygio, diddymu, dirymu neu addasu'r Ddeddf hon neu unrhyw ddeddfiad arall (pa bryd bynnag y caiff ei basio neu y'i gwneir).

(4) Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau o dan is-adran (1) ond pan fo'r Comisiwn Etholiadol yn cydsynio i hynny.

(5) Yn yr adran hon, mae i "gwariant ymgyrch" a "plaid gofrestredig" yr un ystyr â "campaign expenditure" a "registered party" ym mharagraff 6 o Atodlen 9 i Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000.

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 21 mewn grym ar 24.8.2024, gweler **a. 25(2)(e)**

22 Rheoliadau o dan y Ddeddf hon

(1) Nid yw'r adran hon yn gymwys i reoliadau a wneir o dan baragraff 9 o Atodlen 2.

(2) Mae pŵer i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf hon yn arferadwy drwy offeryn statudol.

(3) Mae pŵer i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf hon yn cynnwys pŵer i wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol.

(4) Ni chaniateir gwneud offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau a—

(a) wneir o dan adran 20 sy'n diwygio, yn diddymu neu'n addasu ddeddfiad a geir mewn deddfwriaeth sylfaenol, neu

(b) wneir o dan adran 21,

oni bai bod drafft o'r offeryn wedi ei osod gerbron y Senedd ac wedi ei gymeradwyo ganddi drwy benderfyniad.

(5) Mae unrhyw offeryn statudol arall sy'n cynnwys rheoliadau a wneir o dan adran 20 yn ddarostyngedig i'w ddiddymu yn unol â phenderfyniad gan y Senedd.

(6) Yn yr adran hon, ystyr "deddfwriaeth sylfaenol" yw—

(a) Deddf gan Senedd Cymru;

(b) Mesur Cynulliad;

(c) Deddf gan Senedd y Deyrnas Unedig.

Gwybodaeth Cychwyn

I4 A. 22 mewn grym ar 25.6.2024, gweler **a. 25(1)(c)**

23 Dehongli

Yn y Ddeddf hon—

mae ystyr "Deddf 2006" ("*the 2006 Act*") i'w ddehongli yn unol ag adran 1;

mae ystyr "Deddf 2013" ("*the 2013 Act*") i'w ddehongli yn unol ag adran 11(2);

Statws *Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) 2024, RHAN 5. (See end of Document for details)*

ystyr "etholiad cyffredinol" ("*general election*") yw etholiad cyffredinol cyffredin neu etholiad cyffredinol eithriadol a gynhelir o dan Ran 1 o Ddeddf 2006;

ystyr "y Senedd" ("*the Senedd*") yw Senedd Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 23 mewn grym ar 25.6.2024, gweler **a. 25(1)(c)**

24 Darpariaeth drosiannol sy'n ymwneud â Rhannau 1 a 2

(1) Er iddynt ddod i rym, o dan adran 25(2)(a) a (b), nid yw'r diwygiadau a wneir gan adrannau 1 a 2 a Rhan 2 yn cael effaith mewn perthynas ag—

(a) etholiad cyffredinol y cynhelir y bleidlais ar ei gyfer ar 6 Ebrill 2026 neu cyn hynny;

(b) Senedd a ddychwelir mewn etholiad cyffredinol y cynhelir y bleidlais ar ei gyfer ar 6 Ebrill 2026 neu cyn hynny (sy'n cynnwys y Senedd a basiodd y Bil ar gyfer y Ddeddf hon);

(c) dychwelyd Aelod i Senedd a grybwyllir ym mharagraff (b) (mewn etholiad cyffredinol neu fel arall).

(2) Er iddo ddod i rym, o dan adran 25(2)(a), nid yw'r diwygiad a wneir gan adran 6 yn cael effaith mewn perthynas â pherson sy'n Aelod o'r Senedd a grybwyllir yn is-adran (1)(b), neu sy'n ymgeisydd (pa un a yw hynny mewn etholiad cyffredinol ai peidio) i fod yn aelod ohoni.

(3) Os, o dan adran 25(3), y daw adran 3 i rym drannoeth diwrnod y bleidlais ar gyfer etholiad cyffredinol eithriadol, bydd is-adran (4) yn gymwys at ddiben penderfynu pryd y cynhelir yr etholiad cyffredinol cyffredin cyntaf yn dilyn yr etholiad cyffredinol eithriadol hwnnw.

(4) Os yw'r is-adran hon yn gymwys, mae adran 3(1) o Ddeddf 2006 i'w darllen fel pe bai "2030" wedi ei roi yn lle'r geiriau "the fourth calendar year following that in which the previous ordinary election was held".

Gwybodaeth Cychwyn

I6 A. 24 mewn grym ar 25.6.2024, gweler **a. 25(1)(c)**

25 Dod i rym

(1) Daw'r darpariaethau a ganlyn i rym drannoeth y diwrnod y caiff y Ddeddf hon y Cydsyniad Brenhinol—

(a) Rhan 3;

(b) adran 17 ac Atodlen 2;

(c) y Rhan hon, heblaw adrannau 19 a 21.

(2) Daw'r darpariaethau a ganlyn i rym ar ddiwedd y cyfnod o ddau fis sy'n dechrau â'r diwrnod y caiff y Ddeddf hon y Cydsyniad Brenhinol—

(a) adrannau 1, 2, 6 a 7;

***Statws** Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) 2024, RHAN 5. (See end of Document for details)*

(b) Rhan 2;
(c) adran 18 ac Atodlen 3;
(d) adran 19;
(e) adran 21.

(3) Daw adran 3 i rym drannoeth diwrnod y bleidlais ar gyfer yr etholiad cyffredinol cyntaf a gynhelir ar ôl 7 Tachwedd 2025.

(4) Daw adrannau 4 a 5 i rym drannoeth diwrnod y bleidlais ar gyfer yr etholiad cyffredinol cyntaf a gynhelir ar ôl 6 Ebrill 2026.

Gwybodaeth Cychwyn

I7 A. 25 mewn grym ar 25.6.2024, gweler **a. 25(1)(c)**

26 Enw byr

Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) 2024.

Gwybodaeth Cychwyn

I8 A. 26 mewn grym ar 25.6.2024, gweler **a. 25(1)(c)**

Statws
Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) part yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:
Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) 2024, RHAN 5.